

Voor wie willen Groningen en Drenthe eigenlijk bouwen?

Meer nieuwbouw van huizen is essentieel om de vraag bij te benen, zegt de NVM.

Pieter Omtzigt, Danielle Jansen

Pieter Omtzigt en Danielle Jansen begrijpen goed dat Drenthe en Groningen krimp willen tegengaan met de bouw van nieuwe woningen. Ze vragen zich wel af wie dan daarin zullen gaan wonen.

De bevolking krimpt met ongeveer 100.000 mensen

In een land met een schreeuwend woningtekort hebben Groningen en Drenthe hun nek uitgestoken. In de nieuwe nota ruimte van het Rijk is de regio aangewezen als initieerregio. Concreet betekent dat de metropool Groningen/Assen tienduizenden extra huizen gaat bouwen om extra mensen te huisvesten.

De komende jaren zal er gebouwd moeten worden vanwege het woningtekort en om meerdere redenen is het een begrijpelijke keuze om niet te willen krimpen. Bij krimp verdwijnen voorzieningen, zet de vergrijzing door en wordt deze hoek van Nederland een minder leefbare en economisch kwetsbare regio

De grote vraag is voor wie die huizen gebouwd zullen worden als je vijftientig jaar vooruit kijkt. Vijftien jaar geleden was het aantal geboortes en sterfgevallen in Groningen en Drenthe ongeveer in evenwicht. En de bevolkingsprognoses voorspelden destijds slechts een lichte krimp: lichte groei voor Groningen en krimp voor Drenthe. Toch voerde Groningen toen al een expliciet krimpbeleid voor drie gebieden omdat

daar krimp was. De werkelijkheid was dat het geboortecijfer veel verder daalde dan velen voor mogelijk hielden. Door het zeer lage geboortecijfer zijn er nu jaarlijks 3300 meer sterfgevallen dan geboortes in Groningen en Drenthe en dat getal loopt jaar na jaar op.

Als er de komende 25 jaar 4000 gemiddeld mensen per jaar meer overlijden dan dat er geboren worden, dan krimpt de bevolking in deze twee provincies met ongeveer 100.000 mensen.

Dan zijn er nog twee manieren over om fors te groeien: binnenlandse migratie en buitenlandse migratie, die gezamenlijk groter is dan die natuurlijk bevolkingsafname van 100.000

Binnenlandse migratie betekent dat er meer mensen vanuit bijvoorbeeld de randstad of Flevoland naar Groningen en Drenthe verhuizen dan andersom. Dat is de afgelopen decennia niet gebeurd en Nederland als geheel krimpt al. Dit is dus niet een waarschijnlijk scenario. Alleen buitenlandse migratie blijft over als manier om te groeien. Als Groningen en Drenthe hun plannen doorzetten, dan bouwen de provincies grote aantal woningen om een grotere buitenlandse migratie mogelijk te maken, ofwel permanente vestiging vanwege werk, studie of asiel.

Als de regio's hiertoe besluiten, dan verwacht je een plan en een open publiek debat. Het plan zou moeten gaan over hoe je grote groepen nieuwkomers integreert in de Noordelijke samenleving, met taalcursussen en opleidingen, hoe je ervoor zorgt dat er gemengde wijken komen en een segregatie zoals die in bepaalde wijken in de grote steden van de randstad zich voordoet. Voordat je een migratiestroom mee helpt op gang te brengen, kun je keuzes maken over de wenselijkheid en kun je problemen voorkomen door fatsoenlijk migratiebeleid en integratiebeleid. Je kunt zelfs keuzes maken of je actief stuurt op het soort migratie dat je wenselijk vindt. Achteraf kun je vooral problemen constateren. Dat hebben we gedaan in Nederland nadat tijdelijke migratie van gastarbeiders minder tijdelijk bleek. Dat hebben we ook gedaan toen de grenzen met landen als Polen opengingen en er tegen de officiële verwachtingen in, honderdduizenden in Nederland kwamen werken. Het is daarom onverstandig om impliciet een forse migratiestroom op gang te brengen, zonder na te denken over de sociale en economische gevolgen.

Het is begrijpelijk dat je bevolkingskrimp wilt voorkomen of in ieder geval geen forse bevolkingskrimp wilt hebben, zoals die nu al enkele decennia in de regio-Delfzijl plaatsvindt en blijft plaatsvinden. Kijk dan zowel naar lokaal economisch beleid als naar de redenen waarom het vruchtbaarheidscijfer en dus het aantal geboortes zo laag is in Groningen, Drenthe en de rest van Nederland. Het feitelijk cijfer is namelijk fors lager dan het cijfer dat mensen zelf aangeven na te streven of ideaal te vinden. Dit betekent dat jongeren forse belemmeringen ervaren in de samenleving om kinderen te krijgen.

Vaak lopen we in Nederland weg voor vragen hoe het land er over 30 jaar uit moet zien en helemaal voor demografische vragen, omdat ze politiek omstreden of beladen zijn. Maar juist bij de keuze in een nota-ruimte om huizen te bouwen, is het belangrijk om ze tijdig te stellen en de prognoses over de gevolgen van het beleid openbaar te maken en er een discussie over te voeren. Het tijdstip daarvoor is nu, tijdens de discussie over de nota-ruimte.

Pieter Omtzigt is voormalig Kamerlid voor NSC en CDA en econometristDanielle Jansen is voormalig minister van VWS

Bronnen:

Gewenste kindertal:

<https://nidi.nl/demos/gaat-het-kindertal-weer-stijgen>

CPB-notitie die Polen migratie te laag inschatte:

<https://www.cpb.nl/system/files/cpbmedia/publicaties/download/arbeidsmigratie-uit-de-midden-en-oost-europese-toetredingslanden.pdf>

De krimp van de regio-Delfzijl: <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/37230ned/table?dl=D8C2F>

Krimpbeleid van Groningen:

Geboorte en sterfte provincie Groningen:

<https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/37230ned/table?dl=D8C2D>Geboorte en sterfte
provincie Drenthe: <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/37230ned/table?dl=D8C2E>

prognose in 2019, die niet is uitgekomen <https://www.pbl.nl/publicaties/pblcbs-regionale-bevolkings-en-huishoudensprognose-2019-2050-demografische-veronderstellingen>